

Een verhaal schrijven

Vooraf

Deze schrijfles sluit aan bij het Nieuwsbegriponderwerp van deze week: de nucleaire top in Den Haag. De schrijftaak die centraal staat, is er een uit het genre *Fictie*. De leerlingen schrijven namelijk een verhaal met deze top als vertrekpunt.

Schrijftaak: De schrijftaak bestaat uit twee lessen. In les 1 leren de leerlingen dat een goed verhaal vier elementen heeft: een hoofdpersoon, dat wat de hoofdpersoon wil bereiken, datgene wat de hoofdpersoon in de weg staat en de afloop van het verhaal. De leerlingen geven aan die vier elementen hun eigen invulling met behulp van een verhaalschema, schrijven een eerste versie van hun verhaal en lopen een checklist langs om te controleren of het verhaal de vier elementen bevat. In les 2 lezen de schrijfmaatjes elkaars verhalen, waarbij ze ook de checklist invullen. Alle leerlingen verbeteren dan hun verhaal, maken het af en lezen het elkaar voor.

Vorbereiding:

- Maak duo's van twee *schrijfmaatjes*.
- Probeer de vaart erin te houden zodat leerlingen op het eind twintig minuten hebben om te schrijven.
- Zet het Jeugdjournaalfilmpje klaar op www.nieuwsbegrip.nl. Als u met uw leerlingen dit filmpje al uitgebreid bekeken heeft, en u denkt dat u de vragen bij opdracht 1 goed met de leerlingen kunt bespreken hoeft u het niet per se nog eens te bekijken.
- Zorg voor een printmogelijkheid aan het einde van de les.

Materiaal

- Voor iedere leerling schrijfofdracht 1 (B).
- Aparte schrijfblaadjes bij opdracht 3 en 6

OPDRACHT 1 **Waarom ga je schrijven: Nieuwsbegripfilmpje kijken**

1. Bekijk met de leerlingen het Nieuwsbegripfilmpje van het Jeugdjournaal. Geef de leerlingen vooraf drie kijkvragen:
 - Wat zijn goede en slechte kanten van nucleair materiaal?
 - Wat willen de wereldleiders voorkomen?
 - Waarom zou een terrorist nucleair materiaal willen hebben?Voer een klasgesprek over deze vragen.
2. Vertel de leerlingen dat ze straks een verhaal gaan schrijven, een verhaal dat te maken heeft met nucleair materiaal.

Uitleg

Kijken naar de taak: wat zit er in een verhaal?

Besprek met de leerlingen kort een bestaand verhaal, bijvoorbeeld het boek 'De brief van de koning'. Waarom is dit een goed verhaal? Het heeft wat een goed verhaal hoort te hebben:

1. Een **hoofdpersoon**: Tiuri. (Plaats zo mogelijk een afbeelding van Tiuri op het digibord (Google afbeeldingen) om betrokkenheid te vergroten.)
2. De hoofdpersoon wil iets **bereiken**: een brief naar de koning brengen.
3. Allerlei dingen die de hoofdpersoon **in de weg** zitten: Grauwe ridders, bergen, Slupor enzovoort.
4. Een **afloop**: de brief wordt bezorgd en Tiuri wordt tot ridder geslagen.



Ook sprookjes zijn heel geschikt om deze vier verhaalkenmerken duidelijk te maken.

Uitleg **Wat ga je schrijven en hoe pak je het aan?**

1. Vertel de leerlingen dat ze een verhaal gaan schrijven dat ze zelf mogen bedenken, maar in alle verhalen is één ding hetzelfde: in het Noorderziekenhuis in de stad Nieuwermoeren wordt een grote hoeveelheid nucleair materiaal vermist. (Ze kunnen hier een 'krantenartikel' over lezen op hun opdrachtblad.) Om het een goed verhaal te laten worden, bedenken ze eerst de vier dingen die u net noemde: de **hoofdpersoon**, wat de hoofdpersoon **wil**, wat hem **in de weg** zit en hoe het verhaal **afloopt**. Het is belangrijk dat wat de hoofdpersoon wil niet vanzelf lukt. Een verhaal wordt juist goed doordat er dingen zijn die je hoofdpersoon in de weg zitten en die hij of zij moet oplossen.
2. Bespreek met de leerlingen wat ze met de verhalen kunnen doen: bundelen, op de schoolsite zetten, in een andere klas voorlezen enzovoort. Zo krijgt het schrijven een doel.

OPDRACHT 2 **Vorbereiding: een verhaal verzinnen**

1. Geef de leerlingen opdracht het verhaalschema op hun opdrachtblad in te vullen. Maak duidelijk dat ze hier geen volledige zinnen hoeven te schrijven, maar vooral losse woorden of korte zinnestukjes. Dit is niet het verhaal, maar de voorbereiding op hun verhaal. Geef de leerlingen hier ongeveer zeven minuten voor. Loop in het lokaal rond en geef leerlingen feedback. Help de leerlingen die zelf moeilijk op ideeën komen op weg, bijvoorbeeld door hen te laten kiezen: 'wie wil jij als hoofdpersoon: een terrorist, een politieagent, een dokter uit het ziekenhuis of jijzelf?'
2. Leg de leerlingen uit dat ze nog nieuwe ideeën op kunnen doen door het verhaalschema met hun schrijfmaatje uit te wisselen. Laat hen dit uitvoeren.
3. Vraag leerlingen, bij voorkeur zwakkere schrijvers, om goede ideeën die ze bij hun schrijfmaatje zagen, te noemen. Zet bij elk van de vier verhaalelementen een stuk of drie voorbeelden op het bord. Op deze manier helpt u zwakke schrijvers inhoud voor hun tekst te bedenken.

OPDRACHT 3 **Schrijven: je eerste versie**

1. Vertel de leerlingen dat ze nu hun eerste versie gaan schrijven. Formuleer de opdracht:
 - Gebruik je verhaalschema.

- Schrijf maximaal twee kantjes (geschreven) of één kantje op de computer (met bijvoorbeeld lettertype Verdana 10).
 - Bedenk dat je klasgenoten het publiek zijn (alle klasgenoten).
 - Begin je verhaal goed, met een uitgebreide beschrijving van de hoofdpersoon, van wat er gebeurd is of van de plaats waar het zich afspeelt.
2. Laat de leerlingen schrijven en geef hen hier 20 minuten voor. Loop rond en geef feedback. Help hen verder als ze vastlopen, bijvoorbeeld door samen een zin te schrijven. Mogelijke beginzin van het verhaal: 'Iedereen in het ziekenhuis was in paniek. Want ...'

OPDRACHT 4 Controleren: je eerste versie bekijken

Zeg de leerlingen dat ze zich voorstellen dat ze hun schrijfmaatje zijn dat hun verhaal voor het eerst leest. Geef hen enige tijd om hun verhaal door te lezen en daarbij de checklist in te vullen.

Afronding: Rond de les af met het maken van afspraken over het eventueel printen, bewaren en het later bespreken van hun verhaal in les 2. Vertel de leerlingen dat ze in de volgende les hun verhaal helemaal afmaken.

Handleiding Les 2

Materiaal

- Voor iedere leerling schrijfopdracht 2 (B).

Uitleg Verhaal schrijven: waar zijn we gebleven?

Vertel de leerlingen dat ze vandaag weer verder gaan met hun verhaal. Herinner hen aan wat ze met de verhalen uiteindelijk gaan doen (afgesproken in les 1): bundelen, of op de schoolsite zetten enzovoort.

OPDRACHT 5 Reageren: de eerste versie van je schrijfmaatje lezen

Leg de schrijfmaatjes uit dat ze elkaar hun eerste versies voorlezen. Daarna vullen ze de checklist in.

OPDRACHT 6 Herschrijven: je definitieve verhaal schrijven

Laat de leerlingen hun definitieve verhaal schrijven. Stimuleer hen veranderingen aan te brengen, naar aanleiding van de checklist. Ze kunnen zowel de checklist met eigen opmerkingen als de checklist met tips van hun schrijfmaatje gebruiken.

Laat leerlingen die dit willen en er tijd voor hebben hun verhaal mooi maken met een of meer afbeeldingen, een geschikt lettertype enzovoort.

OPDRACHT 7 Voorlezen

Laat leerlingen hun verhaal in groepjes of klassikaal voorlezen.

In groepjes: formeel groepjes van vier. (Als het kan niet-schrijfduo's zodat elke leerling drie nieuwe verhalen hoort). Om de beurt lezen ze hun verhaal in het groepje voor.

Klassikaal: U kunt ook een week lang elke dag een voorleeskwartier houden, alleen een beperkt aantal leerlingen in de groep laten voorlezen, of leerlingen in een andere klas laten voorlezen.

OPDRACHT 8 Terugkijken: het schrijven bespreken

Besprek met de leerlingen hoe ze de schrijftaak vonden. Wat hebben ze geleerd over de elementen van een verhaal en over het schrijven van een verhaal? Heeft iemand tips voor een volgende keer? Wat vonden ze lastig en wat vonden ze makkelijk bij het schrijven? Besteed in ieder geval aandacht aan het verhaalschema met de vier elementen.

Afronding: Laat de leerlingen de opdrachten en hun werk opbergen in hun map. Besprek met de leerlingen wat ze eventueel verder met de verhalen doen: in een verhalenboek bundelen, op de schoolsite plaatsen, mee naar huis nemen enzovoort. Geef de leerlingen een compliment voor hun inzet.

Verschillen A- en B-les

Onderdeel	A	B
Kijkvragen	eenvoudiger geformuleerd	
Krantenartikel	eenvoudiger geformuleerd	
Vorbereidende vragen (opdracht 2)	eenvoudiger geformuleerd	
Voorbeeldverhaal	Steffie en de mislukte inbrekers	Brief voor de koning
Opdracht 3	beginnen met uitgebreide beschrijving van hoofdpersoon	beginnen met uitgebreide beschrijving van hoofdpersoon, situatie of plaats
Maximale tekstlengte	1,5 kantje geschreven	2 kantjes geschreven

Rubrics

Categorieën	4	3	2	1
Komt de lezer genoeg te weten over de hoofdpersoon?	(1) De lezer komt heel veel te weten over de hoofdpersoon. (2) Op het eind heeft het verhaal nog dezelfde hoofdpersoon.	(1) De lezer komt best wel wat te weten over de hoofdpersoon. (2) Op het eind heeft het verhaal nog dezelfde hoofdpersoon.	De lezer komt niet veel te weten over de hoofdpersoon. (2) Op het eind is er een andere hoofdpersoon.	(1) De lezer komt niets te weten over de hoofdpersoon. (2) Het is niet duidelijk wie de hoofdpersoon is.

Categorieën	4	3	2	1
Is voor de lezer duidelijk wat de hoofdpersoon wil bereiken?	Het is duidelijk wat de hoofdpersoon wil bereiken.	Het is ongeveer duidelijk wat de hoofdpersoon wil bereiken.	Het is niet erg duidelijk wat de hoofdpersoon wil bereiken.	Het is helemaal niet duidelijk wat de hoofdpersoon wil bereiken.

Categorieën	4	3	2	1
Is voor de lezer duidelijk wie of wat jouw hoofdpersoon in de weg zit?	Het is heel goed duidelijk welke dingen de hoofdpersoon in de weg staan.	Het is ongeveer duidelijk welke dingen de hoofdpersoon in de weg staan.	Het is niet zo duidelijk wat de hoofdpersoon in de weg staat.	Het is helemaal niet duidelijk wat de hoofdpersoon in de weg staat.

Categorieën	4	3	2	1
Is de afloop van het verhaal duidelijk voor de lezer?	Het verhaal heeft een duidelijke afloop. De lezer zal er heel tevreden over zijn.	Het verhaal heeft een duidelijke afloop.	Het verhaal heeft geen duidelijke afloop.	Het verhaal stopt halverwege, zonder duidelijke afloop.

Categorieën	4	3	2	1
Is het verhaal leuk om te lezen?	Heel erg leuk.	Best wel leuk.	Een beetje leuk.	Niet zo leuk.